

Јавност овај суд види као нову установу, неоптерећену гресима прошлости, насупрот судовима и канцеларијама јавних тужилаца. Дозволите ми сада да објасним зашто је ова 50-годишњица толико важна за нас.

1. Неколико историјских коментара као увод Повезани смо заједничком прошлошћу можда и више него простором који делимо, јер су нам често и проблеми били заједнички. У прошлости се могу наћи и покушаји да их решимо, попут историјског експеримента, који се у Југославији догодио 1963. године, а у Чехословачкој 1968. године. Допуштам да ће 50-годишњица показати која земља је у то време била успешнија.

Овом свечаном приликом желим да вас подсетим, у уводном делу, да није први пут да су се експерименти сударили у области права. Десило се то већ једном у 14. веку. Чак и то је занимљива околност. Поменућу још један пример из наше прошлости када су Срби били бржи од Чеха у решавању проблема који им је био заједнички. Било је то у 14. веку. Када се до тада владајућа лоза Пшемисла угасила, заменила ју је кућа Луксембурга која је, угледајући се на земље Западне Европе, увела низ новина о којима се касније говорило као о елементима модерне државе. Њихов успех био је, међутим, само делимичан. Примера ради, напуштајући теорију наслеђивања, према којој је природа државе повезана са обликом поседовања њене територије, римски цар и чешки краљ Карло IV, њен најважнији представник, покушао је да на нов начин, кроз широко замишљени кодекс *Maiestas Carolina* (1349), уреди односе у свом краљевству. Међутим, због отпора дела племства које се чврсто држало традиционалних начела и средњовековног облика управе, то му није пошло за руком. Био је приморан да прогласи да је нацрт кодекса изгорео и да рад на њему неће бити настављен.

Волео бих да споменем, илустрације ради, да у коментару о уставној регулативи комунистичке Чехословачке, тумачење 16 чланова о Уставном суду заузима приближно једну страницу од укупно 531 странице текста, док у последњем коментару из 2010. године, тумачење шест чланова о Уставном суду заузима приближно 220 страница од укупно 1.531 странице, а тумачење његове судске праксе провлачи се кроз остатак текста.

У исто време, владар познат у историји као цар Душан донео је у Србији закон који је носио његово име. Закон је са оправданим поносом у свом говору поменуо и председник Републике Србије, г. Томислав Николић. Он је споменуо чувени текст у члану 172. Душановог законика, којим се још у средњем веку наглашава начело владавине права (Све судије да суде по закону, право како пише у закону, а да не суде по страху од царства ми). Чешке земље су такав допринос формулацији темеља модерне државности дале тек 1619. године, приликом покушаја да донесу устав у облику документа под називом Конфедерација територијалних поседа